

SAM-Kroniek

JUBILEUM NUMMER 65

1987

2012

STICHTING APeldoornse MONUMENTEN

STICHTING APELDOORNSE
MONUMENTEN

25

SAM KRONIEK

25 jaar SAM Jubileumnummer

Inhoudsopgave

Redactioneel	2
Inleiding	3
25 jaar SAM, een overzicht	6
In gesprek met de burgemeester	32
SAMmers van het eerste uur: Yvonne de Vries	36
SAM uitgaven, een overzicht	40
SAM prijzen, een overzicht	42
SAM adoptieprojecten	44
Historisch café	46
SAMmers van het eerste uur: Huub Ummels	48
Excursies	52
Open Monumentendagen	54
Colofon	56

REDACTIONEEL

25

Wat een fantastische berg papier ligt er voor ons op het redactie bureau! Een schat aan activiteiten en projecten, tot stand gebracht door de Stichting Apeldoornse Monumenten in de afgelopen 25 jaar.

Eens te meer mogen we beseffen hoeveel moois er is gerealiseerd dankzij het enthousiasme en de liefde van een grote groep vrijwilligers voor ons Apeldoorns culturele erfgoed.

Aan ons de lastige taak een keuze te maken uit deze rijkdom; voor een compleet overzicht was eenvoudig geen ruimte in deze toch al feestelijk dikke Kroniek. We hebben ons laten leiden door vele criteria: cultuurhistorisch belang van een project, de curiositeit, een persoonlijke voorkeur en soms ook het kader van papier en vorm van dit boekwerkje...

Zo is deze Kroniek een caleidoscopisch beeld geworden van 25 jaar SAM activiteiten, 25 jaar bouwen en bewaren, een rijke en boeiende historie.

Natuurlijk een hartelijk woord van dank aan allen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit speciale nummer. Daarbij willen we het cadeau van Henk van de Kolk, directeur van AFORMA, niet onvermeld laten: deze jubileumuitgave gedrukt in kleur.

Zoals altijd, maar ditmaal met extra genoeg, wenst de redactie u veel leesplezier.

Fer de Deken en Peter de Vries

25 JAAR SAM(M)EN

25

Deze keer is er nauwelijks ruimte voor de gebruikelijke Actualiteiten, vanwege de speciale Jubileum-Kroniek. Het is ook niet niets: alweer 25 jaar SAM, waarvan ikzelf slechts iets meer dan de helft mocht meemaken, na een korte leertijd in het Comité Open Monumentendag. Het is fantastisch dat onze Jubileumcommissie zoveel gebeurtenissen en gegevens van de afgelopen 25 jaar heeft weten te achterhalen. Het bestuur vergaderde immers vroeger thuis en uit die tijd zijn alleen de belangrijkste stukken overgebleven; nu we (nog?) een ruimte in het ACEC-gebouw hebben kunnen we meer en beter spullen bewaren. De vruchten hiervan treft u aan in deze Kroniek, waarvoor Fer de Deken en Peter de Vries heel veel werk hebben verricht. Hulde aan beide redacteuren !

Behalve met deze Kroniek kunnen alle donateurs ons jubileum meevieren bij de onthulling van de herplaatste Lichtzuil van Roosmale Nepveu. Het bestuur ziet dit als een passende bekroning en is buitengewoon blij dat de gemeente een 'schitterende' plek hiervoor in de binnenstadsplannen heeft ingepast.

In de afgelopen 25 jaar hebben zich veel ontwikkelingen voorgedaan, zowel extern (wetgeving, taken rijk, provincie en gemeenten) als intern en heeft de SAM steeds meer taken op zich genomen. Dit werd mede mogelijk gemaakt door de gemeentelijke subsidie. Inmiddels is het tij echter gekeerd en bouwt de gemeente deze subsidie af naar nihil ! Voor de SAM betekent dit dat een aantal taken helaas niet meer mogelijk zal zijn. Het bestuur staat voor moeilijke keuzes om te bepalen wat de 'kerntaken' van de SAM in de huidige tijd (kunnen) zijn.

Mede daarom beleggen we op 16 november een symposium onder de titel 'De toekomst van particuliere monumentenorganisaties'. Daarbij hopen we van collega's uit Gelderland suggesties te krijgen

en ideeën op te doen. We zijn blij dat ondermeer oud-staatssecretaris van Cultuur, Medy van der Laan, en gedeputeerde Annemieke Traag hun medewerking aan deze bijeenkomst hebben toegezegd.

De gemeente Apeldoorn trekt zich dus terug op haar 'kerntaken'. Dat blijkt ook uit het feit dat er verder fors in het budget voor cultuurhistorie geschrapt gaat worden.

Het 25-jarige jubileum wordt ook een nieuw keerpunt in het bestaan van de SAM. Ondanks het 'lichtpuntje' van de herplaatsing van de Lichtzuil gaan we zware tijden tegemoet, nu we het grootste deel van ons budget kwijtraken. We móeten daarom wel een beroep doen op onze achterban. Ik hoop oprecht dat het onderstaande u zal inspireren tot een verjaarscadeautje voor de SAM.

Inmiddels bedank ik alle donateurs en vrijwilligers voor de reeds jarenlang gegeven steun aan de SAM !

HarroKAFrieling

NU AANMERKELIJKE BESPARING INKOMSTENBELASTING DOOR GIFTEN AAN DE SAM.

De Stichting Apeldoornse Monumenten (SAM) is een ANBI. Dat wil zeggen een instelling die een algemeen nut beoogt. Dat betekent dat giften die u aan ons doet voor de inkomsten-belasting aftrekbaar zijn. Giften mogen echter alleen worden afgetrokken voor zover ze meer bedragen dan 1% van het verzamelinkomen. Maximaal mag 10% van dit inkomen worden afgetrokken. Het verzamelinkomen is de optelsom van verschillende inkomensbestanddelen, namelijk inkomen uit werk en woning, uit aanmerkelijk belang (als u meer dan een bepaald percentage aandelen in een BV heeft) en uit sparen en beleggen.

Sinds kort is het aantrekkelijk om de SAM een gift te geven in de vorm van een periodieke uitkering. Het voordeel van een periodieke uitkering is dat de periodieke uitkering volledig aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting. De hierboven gemelde grenzen van 1% en 10% gelden dan dus niet! Vereist hiervoor is dat u tenminste vijf jaar een gelijke uitkering doet en dat in een notariële akte vastlegt. Bijvoorbeeld: gedurende vijf jaar zult u een bedrag van € 1.000,00 aan onze stichting overmaken.

De SAM is tevens door de Belastingdienst erkend als culturele instelling. Hierdoor wordt het nog leuker voor u! Voor elke gift die u doet mag u dan 125% van die gift aftrekken voor de inkomstenbelasting. Als extra aftrek geldt echter voor de inkomstenbelasting maximaal een bedrag van € 1.250,00 per kalenderjaar. Dus bij een totale gift van € 5.000,00 (5 keer € 1.000) bereikt u dit maximum.

In het hierboven genoemde voorbeeld dat u een periodieke uitkering van € 1.000,00 per jaar vastlegt, mag u dus elk jaar voor de inkomstenbelasting € 1.250,00 als gift aftrekken. In veel gevallen kost u deze schenking dan netto niet meer dan € 600.00 !

De vermelde mogelijkheden van een extra aftrek zijn mogelijk tot 1 januari 2017, enige haast is dus wel gewenst. Indien u overweegt om een (periodieke) schenking aan de SAM te doen kunt u contact opnemen met onze penningmeester Henk Bast (zie het colofon achter in deze Kroniek).

HarroKAFrieling

1987

25 JAAR SAM

tekst Willem Ormel

1987

Aan het einde van 1987 is de Stichting Apeldoornse Monumenten (SAM) een feit. Op 13 november van dat jaar passeert de akte van een belangenorganisatie voor de bescherming van het Apeldoornse historische erfgoed. Het gemeentelijk beleid is gericht op modernisering en vernieuwing van Apeldoorn, waarin het historische verleden geen plaats heeft. De sloop van de pastorie en de meisjesschool naast de rooms-katholieke Mariakerk aan de Hoofdstraat ten gunste van een appartementengebouw zijn hier een voorbeeld van.

In het oprichtingsjaar wordt het kaaspakhuis bij de Wenumse watermolen met sloop bedreigd. Eén van de molenaars heeft verregaande plannen voor het pakhuis en de SAM schiet hem daarbij te hulp door eigenaar van dit pand te willen worden. Helaas doorstaan de plannen toets der kritiek niet en wordt het pakhuis in 1988 alsnog gesloopt.

Door aankoop van een oude school aan Molenstraat 119 zou dit pand van de slopershamer moeten worden gered. Helaas mislukt deze actie. In Loenen stoot papierfabriek Lona de productie in De Middelste Molen af. De SAM gaat op eigen initiatief op zoek naar een nieuwe functie met als resultaat een bestemming als museum voor papierfabricage. De SAM ondersteunt Vereniging De Parken in haar streven de villa Anna Paulownalaan 16 van de slopershamer te redden. Ondanks het protest wordt de villa toch gesloopt.

De jonge stichting kijkt ook over de (gemeente)grenzen heen en schrijft de gemeente Voorst een brief, als het veilinggebouw in Twello met complete inventaris dreigt te verdwijnen. Het veilinggebouw bestaat nog.

Apeldoorn

Dorpstraat

De Mariakerk

1988

Een attente dame stuurt de SAM informatie over de drinkplaats bij het leegstaande complex Woeste Hoeve. Dit gehele complex met omliggende elementen worden bij de gemeente onder de aandacht gebracht met een voorstel tot rijksbescherming. Na een kraakactie is er interesse van een horecaondernemer en krijgt het complex in 1990 zijn beschermde status.

Twee monumentale panden grenzend aan het HEMA-terrein in Apeldoorn worden bedreigd vanwege de voorgenomen bouw van Winkelcentrum Oranjerie. Ondanks de voorgenomen officiële bescherming als gemeentelijk monument is de één (het pand van Lampe) gesloopt, terwijl de ander (Copy-copy) behouden kon worden. Ook de sloop van een bijzondere kiosk aan de Zwolseweg kan helaas niet worden voorkomen.

De SAM wordt gevraagd zitting nemen in de gemeentelijke monumentencommissie. Deze commissie fuseert in 2003 met de Welstandscommissie. Ook in deze commissie is een afgevaardigde van de SAM aanwezig.

1989

1989

De monumentencommissie vraagt de SAM de koop van het boerderijtje aan Greutelseweg in Wiesel te overwegen. Dit achttiende-eeuwse keuterboerderijtje, *Jans' Huisje*, is na het overlijden van de eigenaresse leeg komen te staan. De SAM is zeer enthousiast en maakt plannen voor behoud van dit object door het aan te kopen, te restaureren en te exploiteren. De verkoop van het niet-beschermde boerderijtje aan de SAM gaat niet door ten gunste van een particulier.

1990

De gemeentelijk beschermde brugwachterswoning aan de Molenstraat is uitgebrand. Na herhaalde correspondentie met de gemeente over de verwaarlozing en de plannen rond de Kanaaloevers wordt de brugwachterswoning in 1998 gerestaureerd en bestemd tot horecagelegenheid.

Voor het leegstaande Huize Berghorst aan de Loseweg worden door hotel De Keizerskroon plannen ontwikkeld als dependance van dit hotel. Op initiatief van de SAM wordt het gebouw een monument. Daarna wordt het verbouwd tot een appartementencomplex.

In het stationsgebied spelen allerlei ontmontwikkelingen. Na de afbraak van de schoolgebouwen en de pastorie aan de centrumzijde van de Mariakerk, worden nu ingrijpende plannen ontwikkeld om - vanuit een niet-gefundeerde historische gedachte - de andere zijde van de kerk vrij te leggen en zo een groot Stationsplein te creëren. Dit zijn voorlopig nog niet de laatste plannen voor dit gebied.

Het pand van notaris Kraan aan de Kerklaan 33 is eigendom van een aannemer en wordt verwaarloosd. Mede door actie van de SAM wordt het pand verkocht aan een nieuwe eigenaar die het pand in 1995 restaureert.

Op verzoek van bewoners komt de SAM kijken in de verpauperde Korte Nieuwstraat. Bewoners van enkele niet onderhouden panden worden tot actie gemaand. In 2003 plaatst de gemeente de overtollige lantaarns van het Raadhuisplein in deze straat.

Het oude kantongerecht, het pand Bosweg 27 en smederij Loois aan de Loseweg 192 worden mede door de SAM in procedure gebracht en aangewezen als monument; de eerste als gemeentelijk en de laatste twee als rijksmonument.

1990

1991

In dit jaar maakt de SAM zich sterk voor het Welkoop-gebouw dat leegstaat en op restauratie wacht. In de Stationsstraat is het een van de weinige nog oorspronkelijke gebouwen tussen de vele nieuwbouw. De restauratie wordt in 2000 uitgevoerd en in 2002 krijgt het

pand zijn nieuwe functie als kantongerecht. Kort daarna krijgt het pand de status van rijksmonument.

De wijk De Parken krijgt bescherming als rijksmonumentaal stads-/dorpsgezicht, hetgeen wordt vastgelegd in een nieuw bestemmingsplan. De grenzen zijn mede door de invloed van de SAM vastgesteld. Het huis Marialust, waarvoor een nieuwe passende bestemming wordt gezocht, valt in dit plan.

Het pand van notaris Zweers aan de Hoofdstraat raakt vanwege het nieuwe bestemmingsplan ingesloten door de oprukkende horeca aan het nabijgelegen Caterplein. Bij dit plein worden ten behoeve van een nieuw cultureel centrum een kerk en het Graanpakhuis aan de Nieuwstraat gesloopt.

Voor de nieuwbouw van de Brandweerkazerne aan de Vosselmanstraat moeten twee monumentale villa's wijken.

De bemoeienis met de wijziging van de bestemming voor de uit 1907 daterende boerderij Woudhuis aan de Zutphensestraat 299 leidt tot een akkoord met de gemeente. De provincie verwerpt dit akkoord en kan na gerechtelijke procedures haar eigen invulling aan dit bestemmingsplan geven.

Voorstellen voor plaatsing op monumentenlijsten worden nu vanuit de gemeente niet meer in behandeling genomen vanwege de in 1992 startende inventarisatie van erfgoed uit de periode 1850-1940.

1992

Voor het kringloopcentrum, Mariannalaan 19 worden vervangende nieuwbouwappartementen gepland. De dreigende sloop van dit midden in de Parken gelegen object leek niet te voorkomen, omdat het nieuwe bestemmingplan nog niet in werking is. De verkoop aan een projectontwikkelaar, die er appartementen in gehuisvest heeft, heeft deze sloop gelukkig voorkomen

De SAM wordt door de gemeente in een vroeg stadium betrokken bij de plannen voor de herinrichting van de Kanaaloevers. De vraag welke monumentale waarden behouden moeten worden wordt beantwoord. In de uitgevoerde plannen zijn de Welgelegenbrug, de brugwachterswoning, de Deventerbrug, het Havencafé en de aanleg van de buitenplaats Welgelegen behouden. In 1995 doet de SAM nog een oproep om de gespaarde objecten aan te pakken.

Het kantoor van de voormalige Hollandse IJzeren Spoorweg Maatschappij aan de Deventerstraat is door de ernaast gevestigde ING-bank gekocht en lijkt te worden verwaarloosd. Het pand is niet gesloopt, maar heeft nu een verbinding met het nieuwere bankgebouw.

1993

De Kwartjesfontein, die oorspronkelijk in het Oranjepark stond en in 1978 werd vervangen door de huidige fontein, wordt door medewerkers van de SAM gered. De door Pieter Puype ontworpen en gerealiseerde fontein wordt eerst naar de gemeentewerf verplaatst. Na een eerste vergeefse oproep in 1995 door het Stadsblad om deze te restaureren, wordt in 2002 door de SAM een volgende poging ondernomen om de fontein te herstellen. In 2008 wordt een actie opgezet om de benodigde gelden bij elkaar te krijgen, zodat de bij Marialust herplaatste fontein in het honderdste geboortjaar van Juliana (2009) opnieuw in werking kan treden.

In dit jaar wordt bekend dat de Noorderkerk door de Gereformeerde Kerk zal worden afgestoten en verkocht vanwege een voorgenomen verregaande samenwerking met de Nederlands Hervormde gemeente. De goedgekeurde plannen voorzien in de restauratie en een nieuwe functie van het kerkgebouw en bijgebouw, waarvoor de pastorie helaas moet wijken. De kerk wordt omgebouwd tot kantoorruimte.

1994

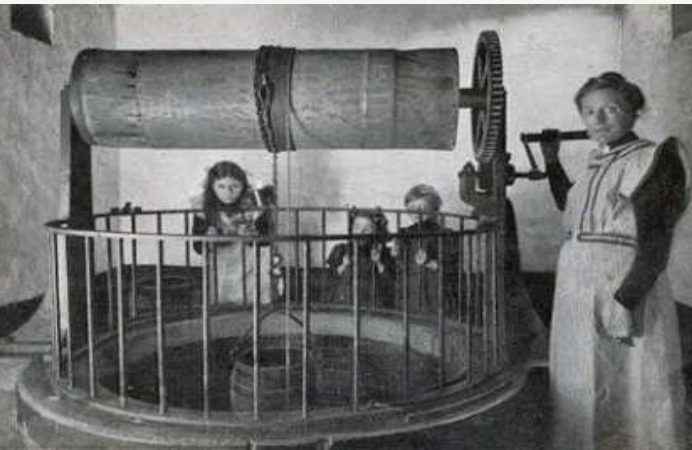
In dit jaar staan wasserij Holthuizen (zie foto) en de molens van de Bouwhof Ugchelen in de belangstelling en worden ze voorgedragen als potentieel monument. Ze zouden moeten functioneren als museum. Maar voor herstel is slechts voor één molen subsidie beschikbaar. De brand in wasserij Holthuizen levert de 'oplossing' voor dit dilemma. In de monumentencommissie, waarin de SAM ook zitting heeft, wordt de Indische buurt voorgedragen en krijgt dit stadsdeel ook de status van beschermd stadsgezicht.

1995

1995

SAM-medewerkers verlenen hulp bij het samenstellen en uitbreiden van de gemeentelijke lijst met herinneringsobjecten in de buitenruimte. Dit doen zij door onderzoek te doen naar de achtergronden van dergelijke objecten. Bij dit onderzoek naar objecten met illustere namen als de Steen van Rapakiwi of de Kwartjesfontein wordt ook de hulp ingeroepen van de donateurs via de nieuwsbrief. Al deze objecten zijn in een in 2000 door de SAM uitgegeven boekje gebundeld en beschreven. Uiteindelijk worden alle objecten opgeknapt of gerestaureerd.

Mede door de SAM is er aandacht voor de verwaarloosde Echoput, waarvan de restauratie medio 1996 wordt voltooid. Het Wegenerpand aan de Kanaalstraat wordt ondanks de aandacht van de SAM gesloopt. Wel blijven enkele onderdelen van de gevel behouden,

zoals het timpaan en de balustrade. Het koetshuis van Marialust wordt uiteindelijk kantoor, nadat diverse andere functies zijn afgewezen.

De begraafplaats aan de Soerenseweg bestaat in 1997 honderd jaar. Ter gelegenheid van dit feit wordt een voorstel gedaan om het niet meer gebruikte afvalinzamelpunt weer bij begraafplaats te voegen en in te planten. De bestaande situatie blijft gehandhaafd, ondanks de nieuwe gemeentelijke notitie begraafplaatsen.

1996

Het brughuisje van de Deventerbrug wordt als onderdeel van het Kanaaloeverplan na herstel in 1996

als etalage voor een kunstwerk bestemd.

De tramremise aan de Molendwarsstraat, die in 1995 al door de SAM onder de aandacht is gebracht, wordt verplaatst naar het VSM-terrein in Lieren en krijgt daar de functie van depot voor historisch spoorwegmateriaal.

De smederij Loois aan de Loseweg 192 is inmiddels Rijksmonument en wordt in 1998 gerestaureerd.

Vanwege de aanstaande verbouwing van de schouwburg Orpheus vraagt de SAM aandacht voor dit gebouw als toekomstig monument. Ook de directe omgeving van de schouwburg bezit historische waarden, onder meer vanwege de relictten van de oude begraafplaats. Dit wordt door gemeente ter kennisgeving aangenomen.

De dubbele villa Paslaan 8-10 leek bedreigd te worden door sloop. Vanwege de ingezette procedure als gemeentelijk monument is de sloopaanvraag ingetrokken en vervangen door een restauratieplan.

Met de eigenaar van het zendstation, watertoren, hotel en woningen in Radio Kootwijk wordt overlegd over de aanstaande aanwijzing tot gemeentelijk monument. De SAM wil zelfs nog verder gaan door een bescherming van rijkswege of als werelderfgoed. Dit laatste blijkt niet haalbaar; een rijksmonument wel. In 2006 zijn de ingenieurswoning en het hotel door brand getroffen. Sinds die tijd zijn na diverse oproepen maatregelen getroffen om verder verval te voorkomen. De gebouwen zijn gemeentelijk monument, maar nog niet gerestaureerd.

1997

1997

In dit jaar presenteert de NS de plannen voor een compleet nieuwe invulling van het station Apeldoorn, die door de gemeente met instemming worden ontvangen. De SAM is furieus: zij ziet het terugbrengen van het station in de oorspronkelijke vorm als de enige oplossing voor dit monumentale gebied. De historische perronoverkappingen zijn immers al gemeentelijk monument.

Bij de discussie over de opwaardering van de Metaalbuurt Apeldoorn vindt de SAM dat het karakter van de buurt behouden moet blijven en de wijk bescherming zou moeten genieten als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht in combinatie met de Westenenkerweg en Rietendakschool. Bij de opwaardering werd gekozen voor een combinatie van renovatie en sloop.

1998

Naast het stationsgebouw dat de gemoederen van de SAM bezighoudt is er het pand Loolaan 5 dat gesloopt dreigt te worden om ter plaatse appartementen te realiseren. De SAM doet een oproep om een creatieve oplossing te bedenken voor inpassing in de nieuwbouw. Het resultaat is dat de oude gevel blijft staan.

Bij de schouwburg staat nog een klein stuk hekwerk, afkomstig van de omheining van de oude begraafplaats, dat wordt bedreigd. Leden van de werkgroep Kleine Monumenten hebben dit hekwerk in veiligheid gebracht en zoeken naar een nieuwe passende functie.

De Tutein-Nolteniusbank in het Wilhelminapark is beklad met graffiti. De SAM zet zich samen de gemeente in voor de renovatie van deze bank. Deze is later ook uitgevoerd.

1999

1999

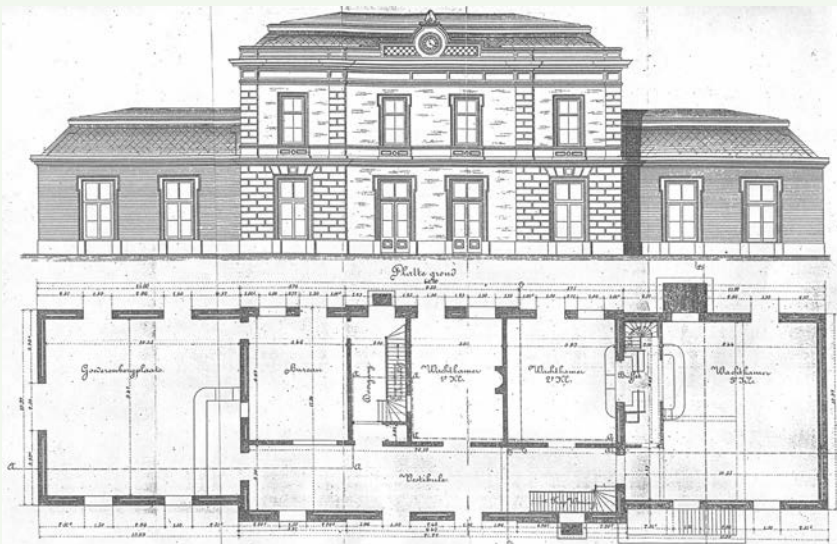
Voor het perceel Frederikslaan 12 wordt een ontwerp voor woningbouw gemaakt inclusief sloop van het bestaande pand; eveneens zou het woonhuis Gardenierslaan 10 (zie foto) worden gesloopt. Voor beide panden blijkt het bestemmingsplan met de cultuurhistorische bepalingen van de betreffende wijk voldoende argumentatie te bieden om de sloop niet door te laten gaan.

2000

De discussie over het stationsgebied beperkt zich niet meer tot het Apeldoornse. Het Gelders Genootschap en het Cuypers Genootschap tonen zich eveneens fel tegenstander van de plannen. Onder druk worden de plannen aangepast. In 2004 wordt mede door de SAM bereikt dat het stationsgebouw volledig wordt hersteld naar de toestand van 1876 en wordt aangewezen als gemeentelijk monument. Ten behoeve van de fietstunnel wordt de oostelijke vleugel tijdelijk gedemonteerd.

Voor de Oranje Nassaschool aan de Zanderijweg wordt een sloopvergunning aangevraagd. Ondanks de bezwaren kan de sloop niet worden voorkomen.

2001

2001

De gemeente wil het Oranjepark en de Regentesselaan herinrichten, terwijl de Kerklaan gereconstrueerd zou moeten worden. Tegen het herinrichtingsplan bestaan vanuit de SAM grote bezwaren vanwege de aantasting van de allure van de Regentesselaan. De reconstructie van de Kerklaan wordt ondanks het verzet wel uitgevoerd. In het voorstel voor het Oranjepark zou een kiosk, later theeschenkerij genoemd, opgenomen worden, een element waarvan de impact niet geheel duidelijk is en waarover de SAM mag meedenken. Dit plan wordt later ingetrokken.

De sloop van pottenbakkerij Andree aan het Kanaal-Noord en apotheek Roelse aan de Hoofdstraat kunnen niet worden voorkomen.

De voorgenomen sloop van het woonhuis aan de Zwarte Kijkerweg 1 op de hoek van de Jachtlaan wordt wel met succes tegengehouden. De bouwaanvraag voor de geplande nieuwbouw wordt geweigerd.

Van villa Buitenzorg aan de Soerenseweg 122-124, die in handen is van een projectontwikkelaar, worden de plannen nauwgezet gevolgd.

Voor het terugbrengen van de klok van het gymnasium zet de SAM een actie op touw waarbij geïnteresseerden een donatie kunnen doen. Ook is een wervingsactie onder

oud-scholieren gestart. Dit eerste adoptieproject als afronding van de restauratie van het gymnasium mag worden genoemd.

Herplaatsing van de lantaarn van burgemeester Roosmale Nepveu wordt als mogelijk toekomstig project genoemd.

2002

De beheerder van het spoorwegnet wil de spoorwegovergangen in het Orderbos vervangen door bruggen. Dit plan wordt na protesten ingetrokken.

In het conflict tussen de eigenaar van de Wenumse Windmolen en de gemeente over de restauratie wordt door de SAM bemiddeld en overeenstemming bereikt.

De actie van de SAM voor behoud van de houten AGOVV-tribune haalt de landelijke pers. In sportprogramma's wordt aandacht besteed aan deze tribune, waarvan er nog maar weinig voorbeelden in Nederland zijn. Het resultaat van deze actie is dat de tribune voor speciale gasten wordt ingericht en de status van gemeentelijk monument krijgt. In 2012 krijgt de monumentale tribune tegenslag vanwege de slechte onderhoudstoestand. Voor de SAM is slopen geen optie!

Mede op initiatief van de wijkraad Zuid geeft de SAM aan dat er een inventarisatie zou moeten plaatsvinden van naoorlogse bouwkunst als uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst. De portiekwoningen aan de Sprengensparklaan van woningbouwvereniging De Goede Woning worden hierbij als voorbeeld genoemd. De SAM doet een oproep om een cultuurhistorische inventarisatie te houden, waarbij de focus op de wijken Zuid en Orden ligt.

De wijkraad Zuid heeft ook het initiatief genomen om de Zwaanspreng met Forellenvijver en het NUON-complex aan de Oude Beekbergerweg (10kV en 50kV) te beschermen als gemeentelijk monument. Dit advies wordt door de gemeente overgenomen. De SAM wil voor het NUON-complex een bescherming als rijksmonument, wat eerst wordt afgewezen. De SAM gaat samen met Federatie Industrieel Erfgoed in Nederland hiertegen met succes in beroep. Inmiddels zijn beide gebouwen door particulier initiatief gerestaureerd en herbested.

2003

2003

Slecht nieuws dit jaar voor de SAM. De stichting heeft geen zetel in de nieuwe door de gemeente te vormen Cultuurhistorische adviescommissie (CHAC) en de commissie Stadskwaliteit. Die laatste vervangt de aparte Monumenten- en Welstandscommissie.

Bij het plan voor de reconstructie van de Loolaan met gescheiden rijbanen en een middenberm wordt protest aangetekend vanwege de aantasting van het karakter van deze laan. De gemeente trekt het plan in.

De marechaussee gaat mogelijk een nieuwe kazerne bouwen in Nieuw-Milligen, waardoor de Willem III-kazerne leeg zou komen te staan. De SAM is direct naarstig op zoek naar mogelijkheden voor herbestemming, met als voorbeeld het Legermuseum. De verhuisplannen worden niet verder ontwikkeld. De Willem III-kazerne wordt vanaf medio 2008 op een verantwoorde wijze gerenoveerd. Deze renovatie is net (2012) afgerond.

APELDOORN, HOTEL BLOEMINK

2004

Hotel Bloemink, een van de oudste uitspanningen in Apeldoorn, wordt verkocht. De huidige eigenaar sluit de zaak en het geheel wordt geveild en opgekocht door een projectontwikkelaar. De SAM strijdt voor het behoud van het dan aanwezige complex inclusief de horecafunctie. In het complex bevindt zich nog een klein monument dat verwijst naar de Varusslag die in het jaar 9 na Chr. heeft plaatsgevonden. De gemeente die de definitieve plannen beoordeelt, heeft alleen toestemming gegeven voor het behoud van het historische omhulsel, waarbij het kleine monument een nieuwe plek krijgt. De horecafunctie die in het bestemmingplan vastligt blijft gehandhaafd. Het vernieuwde hotel opent 1 september 2006 haar deuren.

Het stationsgebouw, waarover veel discussie blijft, wordt aangewezen als gemeentelijk monument. De aanvraag hiervoor is in 2002 al ingediend.

In het complex Radio Kootwijk ligt een bunker die een relict is uit de Koude Oorlog. De SAM protesteert tegen de plannen van de gemeente om deze nog maar veertig jaar oude bunker definitief af te sluiten met zand. De stuurgroep Radio Kootwijk zoekt naar een passende bestemming voor deze bunker binnen het complex.

2005

2005

De SAM organiseert allerlei activiteiten om het belang van cultuurhistorie te onderstrepen en vindt dat het belangrijk is om in een vroeg stadium analyses maken. Ze laat geen enkel middel onbepoefd. Op uitnodiging van de SAM gaat het bureau Monumenten van de gemeente op excursie, wat een groot succes blijkt te zijn. Een nieuw en snel middel is het internet. In dit jaar start de website Apeldoornsemonumenten.nl, waarop actualiteiten en nieuws van de SAM worden geplaatst.

De SAM start een discussie over het behoud van de HTS Autotechniek aan de Loolaan, die dateert uit de Wederopbouwperiode. De publieke opinie is niet echt lovend en vindt het gebouw monotoon en geen waardig gebouw voor de Loolaan. Enkele jaren later wordt het gebouw gesloopt.

Het Klein Seminarie aan de Arnhemseweg, waarin de Politie-academie is gehuisvest, zal een grote renovatie ondergaan (zie foto). In 1991 bleek al bij de SAM interesse te bestaan voor de kapel, die als depot voor het Openluchtmuseum in gebruik was. De historici die de inventarisatie van erfgoed uit de periode 1850-1940 hebben uitgevoerd, waren overtuigd van de cultuurhistorische waarden van het inmiddels beschermde complex. De verbouwing is uitgevoerd en in 2011 opgeleverd. De cultuurhistorische waarden van het oorspronkelijke complex zijn zo veel mogelijk intact gelaten en zelf waar mogelijk versterkt.

2006

De provincie Gelderland maakt plannen voor de verbreding van de N786 langs het Apeldoorns Kanaal. De SAM heeft hierover contact met Heemschut. Zij laten beide de onwenselijkheid van de plannen weten. Ook andere door de provincie voorgestelde tracés, zoals de 'dorpenroute', zijn niet acceptabel. De enige optie die de SAM ziet is een tracé parallel aan de oostzijde op enige afstand van het kanaal. Alle plannen worden ingetrokken.

De SAM maakt zich zorgen over de sloopwoede in Hoog Soeren en treedt in overleg met de dorpsraad en de gemeente in hoeverre de vervangende nieuwbouw het beschermde dorpsgezicht overeind kan houden. De partijen zijn overeengekomen alert te blijven.

Voor de woning Rabbit Hill is een sloopvergunning afgegeven en die is onherroepelijk. De SAM doet met dit voorbeeld een oproep aan alle Apeldoorners om vooral alert te blijven wat er met ons historische erfgoed gebeurt.

Er is een discussie gaande om de Kleuterleidstersschool aan Henri Dunantlaan als gemeentelijk monument te erkennen (zie foto).

2007

2007

De SAM herdenkt dat zij twintig jaar geleden is opgericht. Als blijk van waardering voor zijn betekenis voor Apeldoorn richt de stichting een nieuw gedenkteken voor Admiraal van Kinsbergen op. Het beeld op een sokkel met plaquette wordt een jaar later, op Open Monumentendag 2008, onthuld.

De SAM vraagt de gemeente voor een aantal panden een cultuurhistorisch onderzoek te doen voordat een sloopvergunning wordt afgegeven. De Cultuur Historische Advies Commissie (CHAC) heeft daarin positief geadviseerd om de woning Rabbit Hill en het PGEM-kantoor aan de Hoofdstraat, waarvoor inmiddels sloopvergunningen zijn afgegeven, alsnog aan te wijzen als monument.

Ondanks de protesten en acties van de SAM worden deze panden en de Tivolibioscoop, waarvoor ook een sloopvergunning is afgegeven, afgebroken. De laatste is echter pas gesloopt in 2010 ten behoeve van nieuwbouw, waarbij enige ornamentele bouwfragmenten zijn gered.

Het PGEM-kantoor is in 2008 grotendeels gesloopt. Tot op heden (2012) is alleen het bouwdeel op de hoek met de Kanaalstraat bewaard gebleven. In de portiek aan de Hoofdstraat zitten nog enkele bijzondere plastieken, die kenmerkend zijn voor de bouwperiode.

Ook voor de Kleuterleidstersschool aan de Asselsestraat hoek Henri Dunantlaan heeft de CHAC een positief monumentenadvies afgegeven. Het pand heeft een nieuwe bestemming gekregen als kinderopvang.

2008

In dit jaar maakt de SAM zich sterk voor het Waardmanshuisje dat mogelijk gesloopt gaat worden en zoekt de media op. Via TV Apeldoorn en TV Gelderland wordt aandacht gevraagd voor dit object, dat door zijn geschiedenis onlosmakelijk verbonden zou zijn met die van Het Loo. Bij nader onderzoek blijkt het huis te jong te zijn om bewoond te zijn geweest door de waardman van Het Loo. De cultuurhistorische verbinding met Het Loo is niet aanwezig en het huisje wordt alsnog gesloopt.

Een kroon op het werk van de SAM is de feestelijke opening van het met veel moeite behouden en gerestaureerde stationsgebouw. De ruimten hebben helaas nog geen definitieve bestemming. De NS ziet alleen een commerciële invulling en heeft daar niet het gehele vloeroppervlak van het gebouw voor nodig.

Tijdens de onderhandelingen over sloop of herstel van het gebouw blijken mondjesmaat steeds meer gegevens op te duiken over de aanwezigheid en de inrichting van een koninklijke wachtkamer. Helaas kan deze wachtkamer niet worden gereconstrueerd in het gerestaureerde, maar verkleinde gebouw. In gesprekken wordt besloten een vitrine plaatsen die ingericht is met relictten uit deze Wachtkamer in de nog in te richten horecagelegenheid. Deze vitrine is tot op heden nog niet geplaatst.

2008

2009

In de vijver voor huize Marialust wordt de kwartjesfontein na dertig jaar weer in werking gesteld; de officiële handeling wordt verricht door HKH prinses Margriet. Voor een bedrijfsruimte annex pakhuis aan een kliek zijstraatje van de Hoofdstraat, het Achterom, wordt na het overlijden van de eigenaresse actie gevoerd voor behoud, inclusief de aanwezige kunstcollectie. Het pand wordt aangekocht door een aantal ondernemende particulieren die samen de Vereniging Andries van Driesum oprichten. Deze vereniging, waarin ook de SAM participeert, richt zich op het aankopen van verwaarloosde Apeldoornse monumenten, om ze vervolgens te restaureren en te

exploiteren. Het pand wordt geschikt gemaakt voor kleinschalige bijeenkomsten, tevens proeflokaal voor een nieuw Veluws bier (zie onderstaande foto).

De mogelijke leegstand van de brandweerkazerne is voor de SAM aanleiding tot een actie voor behoud van deze moderne architectuur van de hand van Jeanne Dekkers. Het vrijkomende pand zou als nieuw onderkomen voor het Politiemuseum kunnen fungeren. Tot op heden is de brandweer echter niet verhuisd.

De gemeente heeft het Regieplan Binnenstad gepresenteerd, waarin de structuurvisie voor de ontwikkeling van het historische centrum wordt vastgelegd. Het feit dat de gemeente dit gebied aantrekkelijker wil maken ontlokt positieve reacties, ook van de SAM. In die reactie wordt een aantal belangrijke aandachtspunten in het centrum genoemd, waaronder het gebied Marktstraat-Beekstraat.

2010

Als reactie op het Regieplan Binnenstad heeft de SAM een lijstje met aandachtspunten gemaakt. Hierop staat het pand Beekstraat 18, dat helaas toch wordt gesloopt. Omdat er mogelijk meer waardevol historisch erfgoed aanwezig is dan al genoemd, doet de SAM zelf in 2011 een quickscan in de kleinschalige omgeving van de Beekstraat en de Marktstraat. Voor het pand Beekstraat 22 doet de Vereniging Andries van Driesum de gemeente een verzoek tot verkoop. Bij dit verzoek is een uitgebreid restauratie- en exploitatieplan gevoegd. Uit onderzoek blijkt dat dit pand, dat aan de achterzijde grenst aan de overwelfde Grift, de functie had van waterfabriek (zie afbeelding). In 2012 komen de eerste positieve reacties vanuit de gemeente, waardoor de aankoop van het pand een stuk dichterbij is gekomen.

Een ander project zijn de oude bedrijventerreinen langs het Kanaal. Op het bedrijventerrein langs Kanaal-Zuid en de Kayersdijk blijken veel gebouwen leeg te staan. De gemeente wil dit gebied opwaarderen door selectieve sloop. Dit geldt zeker ook voor de leegstaande gebouwen van BASF, Kanaal-Zuid 108. Onderhandelingen, ook met de eigenaar, om een gedeelte van dit oorspronkelijk boerderij-achtige gebouw te handhaven baten niet. In 2011 is het gehele complex gesloopt. Een door de SAM uitgevoerde aanvullende quickscan in 2011 op het bedrijventerrein Kanaal-Zuid naar historisch waardevolle elementen levert een advies op, ook van groene elementen. Dit advies blijkt niet geheel in de uitgevoerde sloop te passen.

2011

De gemeente vindt het Diosynth-complex (zie foto) aan de Vlijtseweg zo waardevol dat ze deze fabriek wil herbestemmen en vraagt de SAM mee te denken over de toekomst. De vrijkomende percelen op het oude bedrijventerrein Kanaal-Noord en de gehandhaafde fabrieksgebouwen krijgen een woonbestemming.

Mede op initiatief van de buurtbewoners van de Van Galenstraat wordt actie ondernomen tegen de plannen van de projectontwikkelaar om de vervallen houten kleuterschool te vervangen door een veel groter gebouw dat als opvanghuis moet gaan dienen. Het schooltje ligt direct

achter de huizen in een woonwijk en behoorde oorspronkelijk bij de school aan de Brinklaan. Het protest heeft succes en de projectontwikkelaar ziet af van zijn plannen.

De bescherming van de woning van kunstschilder Persijn aan de Kerkallee in Beekbergen lijkt te wensen over te laten. Volgens de nieuwe wet Modernisering Monumentenzorg (MoMo) worden de cultuurhistorische waarden voldoende beschermd, wat tot verheugde reacties leidt, ook bij de SAM.

Voor het gebied Kanaaloevers wordt dit jaar een nieuw bestemmingsplan vastgesteld. De in de Kanaaloeverplannen (1993) genoemde en gespaarde loods van Hooijer krijgt hierin een nieuwe functionele bestemming en het Havencafé behoudt zijn caféfunctie; beide worden daarna opgeknapt.

KORENSTRAAT, APELDOORN

2012

In het jubileumjaar is er nog voldoende te beschermen. Het pand Korenstraat 124-130, ontworpen door Chris Wegerif, is voorgedragen als gemeentelijk monument. Ook café Den Eikenboom in Loenen en Huize Groenoord zouden voor een dergelijke procedure in aanmerking moeten komen.

Vanwege het te lage aantal mannelijke leden van de Nederlands Israëlitische gemeente zou de synagoge (sjoel) aan de Paslaan niet open kunnen blijven. De Joodse gemeente wil het gebouw uiteindelijk toch niet afstoten en is nu met de SAM op zoek naar mogelijkheden om dit gebouw een ruimere maatschappelijke invulling te geven.

De Hoofdstraat wordt opnieuw ingericht nadat rioleringswerkzaamheden zijn uitgevoerd. Hiervoor moeten alle uitbouwen van de cafés op de straat worden verwijderd. In overleg met de gemeente wil de SAM diezelfde partijen bewegen niet alleen de straatruimte te vernieuwen, maar ook samen met de eigenaren van de panden naar verbetering van de gevelwanden als onderdeel van het straatprofiel te zoeken.

Vooruitlopend op de herinrichting wordt dit jaar ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de SAM de oude lantaarn van burgemeester Roosmale Nepveu aan het einde van de hoofdstraat herplaatst en ontstoken.

INTERVIEW MET DE BURGEMEESTER

25

Interview met burgemeester John Berends

Heeft mijn schoonmoeder gelijk?

John Berends heeft tot 2005 als wethouder in Zwolle gewerkt. Daar had hij ook de wijken in zijn portefeuille en had hij veel te maken met mijn schoonmoeder die wijkraadslid was. Zij is zeer lovend over hem: sociaal, doortastend, erg toegankelijk, enz. Kortom, iemand met wie je goed zaken kunt doen. Maar heeft zij gelijk? In onderstaand interview krijgt u antwoord.

U komt nu uit Harderwijk, daarvoor uit Zwolle, steden die nog een middeleeuwse kern hebben. Hoe ziet U dat in Apeldoorn, een relatief jonge stad?

In Zwolle had ik ook monumentenzorg en archeologie in mijn portefeuille. Ik vind dat je de geschiedenis van je stad moet doorgronden, ook met het oog op je beslissingen naar de toekomst. We staan niet los van ons verleden. Ik heb altijd gekeken naar wat het eigene van een stad en van een wijk is. In een nieuwe wijk in Zwolle, Westenholte, waren rudimenten van een kasteel. Ik vond het belangrijk dat die zichtbaar werden gemaakt, omdat dat de 'roots' waren van die plek. Dat de mensen die er kwamen te wonen op die manier verbinding kregen met het verleden van die plek. Ik zoek altijd de verbinding tussen historie, beheer, vernieuwing en verandering. Het platslaan van monumenten omdat je dan snel nieuw kunt bouwen, daar ben ik geen voorstander van. Ik weet dat veel architecten en stedenbouwkundigen dat gemakkelijker vinden, platslaan en nieuw bouwen, maar zo zit ik niet in elkaar. Ik vind de combinatie het mooiste, dat is altijd een rode draad in mijn leven geweest. Mensen ontlenen hun waardigheid daaraan. Ik heb toen in Zwolle ook veel

samengewerkt met de Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle. Later net zo in Harderwijk. Ik heb steeds gekeken of het mogelijk was de monumenten in oude luister te herstellen of elementen ervan terug te laten komen in de nieuwbouw. Ik ben niet het type van Anton Pieck, maar meer hoe je vanuit de historie de verschillende fases terug kan laten komen.

Dat ligt in Apeldoorn natuurlijk anders, we zijn geen middeleeuwse stad, hoewel we wel archeologische vondsten hebben die je ook weer zichtbaar kunt maken. Maar U vindt in mij een goede partner om de ontwikkeling die we doorgemaakt hebben te laten zien in de huidige stad. Wees maar zuinig met wat we hebben. Mij is het kadastergebouw een doorn in het oog, hoe heeft dit op *die* plaats kunnen gebeuren! Het is belangrijk wat voor stedenbouwkundigen je in de stad hebt en welke kritische massa je bij monumentenzorg hebt zitten.

Berends heeft er veel waardering voor dat de sprengen en beken, een voor hem onbekend gebied, weer zijn teruggebracht in het stadsbeeld. Dit zijn de roots van de stad. Net als met het koninklijk huis dat met Het Loo zo prominent aanwezig is. Hij had vorige maand 25 Chinese burgemeesters op bezoek, die gefascineerd waren door

deze geschiedenis, hetgeen het unieke karakter van Apeldoorn nog eens bevestigt.

Verder vindt hij het prachtig dat hier nog zoveel panden behouden zijn. Het vormt een mooie basis, maar hoe kun je dat voor de toekomst veiligstellen?

Dorp en/of stad

Hoe versterk je de dynamiek van de stad? In de markt zoals die nu is kom je de Veluwe tegen met zijn rust en ruimte, maar de reuring mis ik dan. We zitten tussen het grootstedelijke en het dorpse in. Hoe vind je een evenwicht tussen deze twee? Ik ben nog hier nog erg zoekend in. Jugendstil bijvoorbeeld is mijn lievelingsstijl - is dat een verbinding tussen het landelijke en het stedelijke?

Als burgemeester wil ik tussen dat dorpse en stedelijke een brug slaan. Welke identiteit hebben we? Er is hier op het Marktplaatsplein een bierproeverij en op het Kanaal een concert. Wat is de verbinding, de synergie tussen deze zaken? Kun je hierin als stad een gezamenlijk thema vinden, kan de historie van de stad ons hierbij helpen?

Waarna uw redacteur een idee van Huub Ummels noemde over de vergaderingen van de Hanze die ooit in Apeldoorn werden gehouden. De Hanzesteden kwamen hier bijeen om te overleggen wat hun gezamenlijke standpunten zouden zijn voor de grote vergadering in Lübeck. Wellicht kan dat een thema zijn.

Hoe kun je de identiteit van Apeldoorn vormgeven? Op welke 'tickets' willen we gaan? Tickets die samenhang, verbinding en bruggen geven voor de bevolking. Wat kan de plek van onze historie hierin zijn?

Hoe ziet U de relatie gemeente-particulier initiatief, zoals de SAM? De laatste jaren is het periodiek overleg op een laag pitje komen te staan.

Geeft de SAM gevraagd en ongevraagd advies? Als wethouder had ik periodiek overleg met dit soort instellingen omdat ik wist dat we gemak van elkaar konden hebben. Voor de politiek is het belangrijk dat je weet wat er speelt in de stad. Maar verwacht geen subsidies

van de gemeente, U zult zelf daarin moeten voorzien. Als wij met de binnenstad bezig gaan, dan zult U gevraagd en ongevraagd hierover advies kunnen geven. Dat is voor mij een belangrijk gremium. Dit geldt zowel voor gebieden als voor panden. Als wij afwijken van dat advies, dan moet dat wel gefundeerd worden gedaan. Dan blijkt later in de raad hoe de hazen lopen en dat kan uit elkaar lopen met het advies.

Het Marktpllein, stel dat die opnieuw zou worden ingericht, wat nu niet speelt, maar zou ik jullie dan om informatie over de geschiedenis van deze plek kunnen vragen? Kunnen we die geschiedenis dan terug laten komen? Je zou de ingangen van de parkeergarage zo kunnen maken dat je de gebouwtjes die er ooit op de markt gestaan hebben weer terug kan zien in deze ingangen.

Hij vertelt over een monument dat bij het veiligheidsgebouw staat van de papierfabriek. Dat spreekt hem aan. Het laten terugkomen van de geschiedenis in het nu. Hij verwondert zich erover dat naast dat mooie kantongerecht aan het Marktpllein zulke hoge nieuwbouw is gezet, en dat nog wel in het centrum van de stad. Het is prachtig dat je in het centrum zo'n groot plein tot je beschikking hebt. Hoe geef je zo'n plein een identiteit?

Apeldoorn is een stad in het groen, met een groen blaadje als logo. De enige architectuurvorm die op natuur is geörienteerd is de jugendstil, waarvan we prachtige panden hebben. Wat zou er niet beter bij deze stad passen dan een nieuwe jugendstil te ontwikkelen?

Interessant, jugendstil is ook mijn favoriete stijl. Een voorbeeld van goede samenwerking is de plaatsing van de lantaarn van Roosmale Nepveu, de lichtparel van de stad. Een mooi monument voor het SAM-jubileum.

Bij het einde van dit interview denk ik dat mijn schoonmoeder gelijk heeft. Apeldoorn boft met deze burgemeester.

Fer de Deken

SAMMERS VAN HET EERSTE UUR

YVONNE DE VRIES

25

Interview met Yvonne de Vries

De aanstichtster !!!

Hoewel het verhaal gaat over de oprichting van de SAM en dat dit zou zijn gebeurd naar aanleiding van de brief die mevrouw Schaake over de Mariakerk schreef in de NAC, is de werkelijkheid anders. De vorige Kroniek meldde waar Elly de Heus haar inspiratie vandaan haalde om de bekende oproep in de krant te zetten. Zij haalde die uit een krantenfoto van Yvonne de Vries die samen met Otto Veldhuysen wat pips bij een hekwerk stond. Het hekwerk ter herinnering aan het huwelijk van prinses Juliana en prins Bernhard lag er desolaat bij. 'Is er nou niemand die hier de waarde van inziet?', vroegen Yvonne en Otto zich af. 'Jawel', zei Elly toen. (De aanleiding is dus niet een grootse Mariakerk, maar een bescheiden hekwerkje.) In termen van oorzaak en gevolg is dus de echte aanstichtster van de oprichting van de SAM: *Yvonne*. Het gaat natuurlijk wel erg ver om te zeggen dat zonder Yvonne de SAM nooit opgericht zou zijn, want het rumoerde in die tijd flink. Zie onder andere de nieuwe gemeentelijke monumentennota van 1986 en de landelijke monumentenwet van 1988 plus de groeiende aandacht voor cultuurhistorie, waardoor de oproep van Elly zo'n groot gehoor kreeg.

Netwerkster

Als ik haar kamer binnenkom, vallen alle dozen op die bijna de helft van de ruimte in beslag nemen. De Open Monumentendagen zijn net geweest en dat is te zien. Haar taken als communicatieadviseur, waarin zij verantwoordelijk is voor evenementen, tentoonstelling van foto's in de stad, publicaties en brochures, liggen letterlijk

opeengestapeld om haar heen. Niks geen diffuse kantoorfunctie voor deze geboren Haagse, maar concreet zichtbaar doewerk. Ook de SAM-kroniek ligt erbij; zij vindt dat die er de laatste jaren steeds beter in slaagt om de doelstellingen van de SAM op een attractieve wijze over het voetlicht te brengen. Al die brochures en publicaties komen tot stand in nauwe verbinding met betrokkenen. Dat zijn er velen, naast de SAM onder meer: VOA, CODA,

Felua, AWA en het gidsencollectief. Met al deze organisaties onderhoudt ze goede contacten, de meeste mensen daarvan kent ze al vele jaren, waardoor ze goed op de hoogte is. Mede door deze contacten kon ze het erfgoedplatform van de grond tillen, waar wel tien organisaties aan deelnemen. Dat vereiste veel diplomatie en persoonlijke inzet om de verschillende karakters tot samenwerking te stimuleren. Die samenwerking wordt sinds kort versterkt door de individuele subsidies af te schaffen, waardoor men binnen het platform de gehele subsidie moet verdelen. Dit was haar initiatief en hierin laat ze zich kennen als een echte netwerkster voor wie samenwerking bovenal gaat. Een ander gevolg van dit netwerken is dat ze getipt wordt dat er een archief van de Apeldoornse architect Ferdinand Best beschikbaar is, waarna zij dat voor CODA gaat uitzoeken en archiveren.

Ze heeft in al die jaren ongelooflijk leuke ontmoetingen gehad met tal van mensen in monumentenland. 'Eén blijft me altijd wel bij en dat is het de ontmoeting met Jansje ten Hove van de Greutelseweg in Wenum Wiesel in de jaren tachtig. Alsof je jaren terug in de tijd ging.'

Kleine monumenten

Deze hebben tot de dag van vandaag haar aandacht en die van de SAM gehad. Kijk maar naar de Kwartjesfontein en nu de Lantaarn van Roosmale Nepveu, die als een lichtgevende parel zijn

wederopstanding doormaakt. Ook de SAM-uitgave *Ter herinnering aan... kleine monumenten in Apeldoorn* is daar een voorbeeld van.

Binnenkort hoopt ze helderheid te krijgen over de herplaatsing van twee glasramen uit de school in de Einsteinlaan van Ger van Iersel. Hopelijk kunnen ze ook in Kerschoten herplaatst worden.

Haar wens is om het laatste kleine monument dat op de gemeentewerf staat in zijn volle glorie herplaatst te krijgen. Dit betreft de bloembakken en het hekwerk die rond het beeld van Koning Willem I op het Raadhuisplein stonden: 'Als die herplaatst kunnen worden', zegt ze met een lach, 'ben ik klaar en kan ik met pensioen.'

Hoe belangrijk is de SAM voor de gemeente?

In 1987 organiseerde de gemeente de eerste Open Monumentendagen (OMD) in Apeldoorn. Toen de SAM opgericht werd, waren er ook mensen van de gemeente bij om dit initiatief te ondersteunen. De SAM was dat jaar nog erg zoekende om vorm te geven aan haar doelstellingen en toen de gemeente het verzoek deed om samen de OMD te organiseren, was dat een enorme hulp om de SAM richting te geven. Het was dus een echte win-winsituatie. Daarbij kreeg de SAM in de volgende jaren ook subsidie, waardoor de nijpende financiële situatie werd verlicht.

Yvonne hoopte nog dat de SAM zou uitgroeien tot een soort Wijnhuisfonds, zoals dat in Zutphen actief is. Dit idee is met het Kaaspakhuis (zie kroniek nr. 63) een stille dood gestorven, maar krijgt wellicht door middel van de Vereniging Andries van Driesum nieuwe kansen.

Het andere belang voor de gemeente is de signaleringsfunctie die de SAM heeft. Denk hierbij aan sloopvergunningen, verwaarloosde of bedreigde panden en de reeds genoemde kleine monumenten. De SAM-leden zijn 'de monumentale ogen op straat', waardoor de gemeente beter zicht heeft op wat onder zijn burgers leeft.

Fer de Deken

Foto links: De herinneringseik hoek Anna Paulownalaan/Generaal Van Heutzlaan. Foto hieronder: Volgens Yvonne is het waarschijnlijk dat dit het bewuste hekje is. Ondanks uren zoekwerk heeft uw redacteur het betreffende krantenartikel met foto niet kunnen achterhalen. Mocht een van onze lezers dit wel lukken (NAC april-september 1987) dan krijgt hij/zij plaatsing en eervolle vermelding in onze volgende Kroniek.

SAM UITGAVEN

25

De SAM heeft de afgelopen 25 jaar een groot aantal boeken en brochures uitgebracht. Veel in eigen beheer, een aantal in samenwerking met bevriende verenigingen.

‘Enkele notities bij het interieur van de Grote Kerk in Apeldoorn’, lezing door Dr. Th. van den End, 1999.

Ter herinnering aan... kleine monumenten in Apeldoorn, door Jantine Heiner, Hans Hilkemeijer, Ans Kelderman, 2000.

Het gebouw van de Coöperatieve Landbouwers-handelsvereniging van A.H. Wegerif, door Huub Thomas, een brochure over het Welkoopegebouw, 2001.

Radio Kootwijk, door Jan Vredenberg, een brochure over Radio Kootwijk, 2002 en heruitgave in 2010.

HET GROENE WESTEN VAN APELDOORN, Berg en Bos - Walterbos, door Frederik Erens, Europese Bibliotheek Zaltbommel met steun van de SAM, 2002, ISBN 90-288-3683-7.

Wonen in de Parken, geschiedenis van de villawijk De Parken in Apeldoorn, door Bert Kompanje, uitgave van Amazing, Verenigig wijkbewoners De Parken en de SAM, 2005, ISBN 90-9019631-5.

Stadswandeling Apeldoorn, ter gelegenheid van het 20 jarig jubileum, 2007, met een vergelijking tussen de situatie in 1907 en 2007.

Admiraal JAN HENDRIK VAN KINSBERGEN ZEEHELD en Apeldoorns WELDOENER, door R. Hardonk, uitgave 2007, ISBN 978-90-812499-1-1.

De Koning op het spoor, van Koningslijn tot Koninklijke wachtkamer in het station Apeldoorn, door Bert Kompanje, Peter de Vries, Frederik Erens, 2009. ISBN 978-90-812499-3-5. Tevens tentoonstelling in CODA museum over de Koninklijke wachtkamer.

De Kwartjesfontein van Pieter Puype, door Paul Rem, 2009, ISBN 978-90-812499-4-2.

De Gouden Eeuw van Apeldoorn, de onstuimige groei van Veluws dorp tot grote stad in de 19e eeuw, door Albertine van Woerden, mmv Huub Ummels, 2010, ISBN 978-90-812499-5-9.

Kwartetten met Monumenten, ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum, met bijbehorend kwartetspel, 2012.

Daarnaast in samenwerking in de serie Wijk in Beeld: Kerschoten, Wederopbouw in Apeldoorn, door Hugo Diddens, 2006. ISBN 90-808626-3-0.

Ugchelen, Dorp in de stad, eindred. Albertine Trimp-van Woerden, 2006.

Orden, Zestigerjaren wijk met een eigen bos, idem, 2007. ISBN 978-90-808626-4-7.

Hoenderloo, Dorp in Wording, idem, 2008. ISBN 978-90-808-6266-1.

SAM PRIJZEN

25

De SAM-prijs (een sculptuur van de beeldhouwster Toos Gipman) wordt eens in de twee jaar in november uitgereikt aan de eigenaar die er in geslaagd is zijn pand en de daarbij behorende omgeving op een aantrekkelijke wijze terug te brengen in de historisch oorspronkelijke staat.

In 2003 ging de prijs naar Huis Lintelo aan de Elsbosweg in Klarenbeek (foto hier boven). Hierbij werd het pand en de omgeving terug gebracht naar de oorspronkelijke staat.

In 2005 werd de prijs toegekend aan de onderwijzerswoning aan de Tullekensmolenweg 80 in Lieren. Exterieur en interieur werden volledig gerestaureerd, waarbij de oorspronkelijke structuur en indeling werden gerespecteerd.

De prijs werd in 2007 niet uitgereikt vanwege het twintigjarig jubileum van de SAM.

In 2009 won het voormalig 50KV station van de Nuon, Oude Beekbergerweg 25, de prijs. Het behoud van dit gebouw, onder andere door restauratie van het glazen dak en de tegelpatronen, is een aanwinst voor de omringende woonwijk en voor Apeldoorn als geheel.

In 2011 waren er ex aequo twee winnaars: villa Apoldro, daterend uit 1846 en daarmee een van de oudste en belangrijkste monumenten aan de Loolaan, werd vakkundig gerestaureerd en uitgebreid. De andere winnaar was de in 1921 in cottigestijl gebouwde villa Toetoeplan, die liefdevol in eigen regie werd gerestaureerd.

Sommigen beweren dat er vóór 2003 al een SAM-prijs werd uitgereikt, echter Henk Bast noch de redactie konden dit achterhalen. Als U het weet, beste lezer, zullen wij dit in het volgende nummer vermelden.

Fer de Deken

SAM ADOPTIEPROJECTEN

25

Plaatsing Lantaarn Roosmale Nepveu 2 oktober 2012

Wie wat bewaart, die heeft wat

Met een imposante bouwkraan werd in het vroege herfstlicht van dinsdag 2 oktober de lantaarn van burgemeester Roosmale Nepveu van zijn tijdelijke naar zijn definitieve plaats getakeld.

De plaatsing bij het einde van de Hoofdstraat past wonderwel in het herinrichtingsplan voor dit deel van de straat. De voorkant met plaquette staat precies gericht naar de Loolaan. Aan het begin daarvan staat nu de lantaarn en aan het einde de Naald en het lijkt alsof de twee zuilen elkaar begroeten. De gemeente wilde de toegang tot het centrum beter zichtbaar maken en met deze 'eye-catcher' lukt dit goed. De reden dat hij nu is geplaatst schuilt natuurlijk in het jubileum van de SAM. Na veel lobbyen en steun van vele anderen is het dan toch gelukt.

Overigens zijn er nog wel wat bedenkingen bij de houdbaarheid van de lantaarn: uit het bovenste deel van de zuil steken een paar ijzeren staven en die roesten flink. Als een staaf met een dikte van 2 centimeter gaat roesten dan kan hij uiteindelijk wel 14

centimeter dik worden en daar gaat zoveel kracht mee gepaard, dat de zuil gaat barsten. Dan springen de zandstenen platen er af. Hetzelfde hebben we gezien bij de bouwankers van de grote kerk, waaraan in de vorige Kroniek aandacht werd besteed. Er zal nu eerst onderzoek moeten worden gedaan hoe ver de staven in de zuil verankerd zitten

en of het mogelijk is ze te verwijderen, of anders te conserveren. Maar beter een authentiek monument dan een replica, want men berekende dat een replica met Belgische hardstenen ondergrond, zandstenen platen, koperen bovenstuk met lampen en medaillons van brons toch gauw een kwart miljoen zou kosten. Dus is iedereen blij dat de originele lantaarn nog op de gemeentewerf stond en neemt men graag de extra kosten voor lief. Dus: wie wat bewaart, die heeft wat.

Adoptieprojecten

In de 25 jaar SAM is de lantaarn het vierde adoptieproject. De andere drie adoptieprojecten waren:

De klok van het Gymnasium in 2001

Het beeld van Admiraal van Kinsbergen in 2007

De Kwartjesfontein in 2009

HISTORISCH CAFÉ

25

Het Historisch Café wordt al elf jaar gehouden en vormt voor de SAM een podium om zich aan historieminnend Apeldoorn te presenteren. Vele malen hebben wij hier onze publicaties onder de aandacht van een geïnteresseerd publiek kunnen brengen. Tijdens de laatste bijeenkomst werden er twee lezingen gehouden:

Hoog Buurlo

Hoog Buurlo is een bijzondere plek met een rijke historie. De oudste vermelding van deze kleine Veluwe enclave dateert al uit de negende eeuw. In de vele eeuwen daarna is er qua landschap weinig veranderd. De herkenbare, min of meer ronde vorm, is al op veel oude kaarten zichtbaar. Ook nu nog treft de wandelaar twee huizen en twee schaapskooien aan, te midden van weide, akkerland en eikenhakhout en begrensd door een ringvormige beukenlaan. De grote transformatie van de laatste jaren stond in het teken van herstel en samenhang van de nog aanwezige oude structuren. Behoud zónder grootschalige ontwikkeling.

Bomen met een verhaal

Bij monumenten gaan de eerste gedachten meestal uit naar gebouwen, beelden en banken. Maar wat zijn gebouwen, parken, wijken, beelden en banken zonder groen, zeker zonder 'groen van toen'. De Apeldoornse afdeling van het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, vestigt al jaren tijdens de Open Monumentendagen de aandacht op monumentaal groen door de kwaliteit en de bijdrage die het groen levert te benadrukken.

Zo komt onder andere de Wilhelminalinde in het Wilhelminapark voor het voetlicht en de robuuste zomereik op het Prins Hendrikplein, die de geboortedatum van prins Willem van Oranje herdenkt. De.

moeraseik (Nico Heiner meldde ons dat dit een moeraseik is en geen Amerikaanse eik zoals velen denken) aan de Anna Paulownalaan/hoek Generaal van Heutszlaan, brengt huwelijk en vrede samen en wat dacht u van de linden aan de Loolaan, een allee waar ieder defilé goed tot zijn recht komt?

Fer de Deken

SAMMERS VAN HET EERSTE UUR

HUUB UMMELS

25

Interview met Huub Ummels

Kijk omhoog

Eind zeventiger jaren ontmoette ik Huub voor het eerst en hij zei: "Je moet meer omhoog kijken, aan die winkels is niets te zien. Het bezienwaardige zit erboven". Ik ben toen gaan kijken en ben er nooit mee opgehouden.

Dat is Huub ten voeten uit. Enthousiast voor de monumentale schoonheid van Apeldoorn en anderen hierin meenemen. Dat heeft ook een keerzijde, want als hij gedreven aan het vertellen is, stoomt hij zo door dat het lastig is om er een vraag tussen te krijgen. Die betrokkenheid zat er al vroeg in, nog tijdens zijn studie was hij al gids in kasteel Oud Zuylen. Hoewel zijn technische beroepsopleiding daar geen aanleiding toe gaf. Hij heeft zelfs nog een aantal jaren bij de HAL gevaren op de grote vaart. Daarna kwam hij bij de brandweer waarbij hij zo'n dertig jaar werkte tot zijn overstap in 1994 naar de gemeente als opvolger van Otto Veldhuysen.

Je kunt je afvragen waarom men hem tot opvolger van Otto koos. De reden is eenvoudig: hij had zich al behoorlijk verdienstelijk gemaakt, hij zat al een paar jaar in de monumentencommissie en was schrijver van een aantal boeken over de geschiedenis van Apeldoorn. In 1977 verscheen zijn eerste 'Apeldoorn Toen'. Er zijn er nog vele gevolgd.

Open Monumentendag

In 1987 werd de eerste OMD georganiseerd door de gemeente, Huub was er de voorzitter van. In de organisatie ervan ging veel ambtelijke capaciteit zitten, daarom stelde het hoofd van de afdeling Cor Teijink voor om dat door een nieuwe jonge monumentenclub te laten doen, de SAM. Het ontlastte zijn afdeling zeer en het gaf de nog zoekende

SAM een houvast waar men zich op kon richten.

Het waren roerige tijden. Men had met name door wethouder Wieten grootse plannen voor Apeldoorn: de 'tweede schrijftafel van Nederland' moest grootstedelijk worden. Hij stelde vele sloopplannen op. De hele Loolaan en de Koninginnelaan slopen en er grote flats

neerzetten. De grote kerk slopen en de kerkfunctie onderbrengen in een souterrain van een van die flats. Een waar horrorscenario. Twee flats zijn gerealiseerd, de rest is ons bespaard gebleven omdat Wieten is afgetreden en opgevolgd is door Hans Poringa. Toen is ook 'de vrienden van de grote kerk' opgericht.

In die jaren ontwikkelde de SAM meer en meer haar identiteit en zo kon het gebeuren dat de SAM als een luis in de gemeentelijke pels fungeerde. Blijven signaleren vanuit het maatschappelijk veld. Men dacht wel eens 'Daar heb je hun weer'. Maar wat ook gebeurde was dat verschillende ambtenaren er heel handig gebruik van wisten te maken in een één-tweetje. Als er weer een sloopplan lag, dan werd de SAM ingeschakeld die daar rumoer over ging maken, waardoor dat plan met gezamenlijke kracht van tafel verdween.

Mariakerk

Een van de eerste acties van de SAM ging over het uitzicht op de Mariakerk. Rond de kerk lag een klooster, kleuter- en basisschool (de Willibrordusschool) welke in 1987 werden gesloopt. Het bestuur van de kerk was bang voor geluidsoverlast vanuit de Kalverstraat en gaf toestemming tot sloop met nieuwbouw. Toen dat geluid meeviel, bedacht men dat het mooi zou zijn dat de kerk vrij kwam te liggen. Met alleen op de hoek een interkerkelijk centrum. Mevr. Schaake

leidde een burgerprotest tegen de bouw van de flat Zweekhorst. De SAM ging mee met dit protest (op de kaft van deze kroniek staat de Mariakerk in al zijn glorie). Helaas heeft dit niet mogen baten, het zou de gemeente zeker een miljoen kosten.

De Notaris versus Hollywood

Huub is er geen voorstander om originele losse gevels in nieuwbouw te integreren. Zoals de SAM wilde bij de Tivoli-bioscoop, daar is te veel aan verrommeld. Zo ook bij de gevel aan de Loolaan 5, waar kapper Anja in zat. Dat vindt hij maar Hollywood. Niet echt, meer een decorstuk, erachter zit alleen nieuwbouw. Je moet het hele pand zien te behouden. De gemeente wilde dat op de monumentenlijst plaatsen en op dezelfde dag vroeg de eigenaar een sloopvergunning aan en dus had de gemeente geen poot om op te staan en moest die vergunning worden afgegeven.

Een actie waaraan hij met veel meer plezier terugdenkt, is het pand waar 'De Notaris' in zit, het gebouw met de twee torentjes op het Raadhuisplein. Dat was helemaal afgebrand en is tot de grond toe gesloopt. Het stond op de nominatie voor rijksmonument. Omdat dit pand zo wezenlijk is voor het Raadhuisplein, waar je toch al weinig hebt, is men met de oude originele bouwtekening en het bestek naar de verzekeraar gestapt om het weer van de grond af aan op te bouwen.

Geven en nemen

Monumentenzorg is niet rechttoerechtaan. Het is een kwestie van polderen, geven en nemen. Zoals bij het pand van 'Kamphuis', dat voor de bouw van de Oranjerie moest wijken. Een

prachtig pand van architect Heuvelink dat in gele verblendsteen was gebouwd. De Oranjerie-architect wilde een eigentijdse ingang en niet een ingang via een bestaand pand. Toen heeft men als ruil de panden aan de Mariastraat hoek Nieuwstraat, waar Asia en een drukkerij in zitten, kunnen behouden. Anders waren die ook gesloopt en, net als bij de uitzendbureaus aan de Nieuwstraat, door nieuwbouw vervangen. Omdat het een geven en nemen is, moet je als SAM gedoseerd je invloed aanwenden. Als je te drammerig wordt gevonden dan werkt het tegen je, dat wordt dan contraproductief. Door gezamenlijk op te trekken kun je meer invloed krijgen, zoals de bedoeling was bij het erfgoedplatform. Doch dit platform lijkt te verzanden in discussies, onder meer over verdeling van subsidie. De gemeente lijkt hen niet meer serieus te nemen en er wordt niet meer periodiek overlegd. Wat Huub zeer triest vindt, want het is een uniek burgerinitiatief waar de gemeente zuinig op moet zijn. Overheid en particulier initiatief moeten beter samenwerken dan het nu vaak lijkt.

Belang

Het belang van cultuurhistorie is dat degene die zijn verleden niet kent, in de toekomst dwaalt. Het wordt een kaal land als alle monumenten weg zouden zijn. Je haalt de ziel uit een stad. Alleen maar Almere's, hij moet er niet aan denken. Hij maakt zich dan ook zorgen over de ontwikkelingen in de monumentenzorg, zoals de afbouw van subsidies en de leegstand van de kerken. Wie zorgt dan voor het onderhoud?

Hij hoopt nog dat de gemeente wat zal doen met het feit dat ten tijde van het Hanzeverbond alle Hanzesteden in Apeldoorn hun voorvergadering hielden, voordat men naar de grote vergadering in Lübeck afreisde.

Hij is nu al een aantal jaren met pensioen, maar blijft bij alle cultuurhistorie betrokken, door middel van lezingen, schrijven, in de staf van paleis het Loo en als onderzoeker in Elburg. Waar men heel zuinig is op wat men heeft.

Hij blijft omhoog kijken naar de schoonheid die er 'nog' is.

Fer de Deken

EXCURSIES

25

25 jaar SAM - 25 jaar donateursavonden en excursies

Om het draagvlak voor monumenten en cultuurhistorie te vergroten wordt er tweemaal per jaar een donateursbijeenkomst en/of excursie georganiseerd.

Een willekeurige greep hieruit:

Op 21 oktober 1996 werd een donateursavond gehouden over bouwstijlen in Apeldoorn in de periode 1900–1940.

Op 4 juli 2001 werd een excursie gehouden naar het net gerestaureerde Welkoop pand aan de Stationsstraat.

Op 25 april 2002 hield de heer Koerts een lezing over de in zijn atelier uitgevoerde restauraties van meubels en aardewerk.

Op 1 december 2006 hield de heer Bos een lezing over de restauratie van gebouw Irene en de Grote Kerk.

Op 10 oktober 2007 werd een excursie gehouden in de voormalige Zwitsalfabriek, nu Diosynth, aan de Vlijtseweg.

In de zomer van 2007 werd ter gelegenheid van het twintigjarig

bestaan van de SAM in CODA een tentoonstelling gehouden met oude schilderijen van Apeldoornse plekken in combinatie met foto's van de huidige situatie.

Op 8 november 2008 was er een excursie naar het voormalige, geheel gerestaureerde 50Kv transformatorgebouw.

In 2009 werd opnieuw een tentoonstelling georganiseerd, dit keer met de titel 'De Koning op het spoor', waarin de koninklijke wachtkamer centraal stond.

Op 4 oktober 2010 werd alleen voor SAM-donateurs een excursie gehouden naar de politie-academie, inclusief een lezing van architect Leon Thier.

Op 28 februari 2012 vond een excursie naar de synagoge plaats, ingeleid door de heer De Leeuw.

OPEN MONUMENTENDAGEN

25

Al 25 jaar organiseert de SAM de Open Monumentendagen in Apeldoorn. Tot twee maal toe kreeg de SAM daarvoor de Bouwfondstrofee vanwege de breedheid van het programma en vanwege het programma voor de jeugd. In 2010 viel Apeldoorn (en dus de SAM) de eer te beurt om de aftrap van de landelijke monumentendag te mogen geven.

Dit jaar hadden we het wel heel erg getroffen met het weer tijdens de Open Monumentendagen. Het was een heerlijk warme en zonnige dag, het kon niet beter. Er waren dan ook heel wat mensen die de fiets hadden genomen om de opengestelde monumenten te bezoeken. Op de speciale landkaart voor de Open Monumentendagen, die de vorige keer in de envelop bij de Kroniek zat, had ik twee interessante monumenten uitgezocht.

Het eerste monument was de schaapskooi in Hoog Buurlo, waar het mogelijk was in de potstal te kijken. Een potstal is een stal die maar één keer per jaar wordt uitgemest en is dus eigenlijk een soort overdekte kuil. De hooiruiven hangen daarom ook aan kettingen aan het dak. Speciaal voor deze dag was er een vrijwilligster van het Apeldoorns vertelgenootschap. Zij nodigde de bezoekers uit plaats te nemen op de hooibalen in de potstal, waarna ze een spannend verhaal vertelde dat speelde in Hoog Buurlo ten tijde van Napoleon, toen de Kozakken hier rondtrokken. Eenmaal de stal uitgekomen kon ik buiten de schaapherder en zijn hond Siep in actie zien. De schaapherder blies op zijn fluitje en Siep rende in de vorm van een hoefijzer om de kudde heen, en dreef de schapen naar de herder toe tot deze 'lie down' riep. Siep is een bordercollie, een Engels hondenras dat speciaal is gefokt om schapen bij elkaar te houden. Zelf vind ik bordercollies de leukste honden

die er zijn. Het is ook het meest intelligente hondenras. Helaas zijn ze niet zo geschikt als huishond, omdat ze nogal neurotische workaholics zijn. Eigenlijk ben ik een beetje jaloers op de schaapherder. Hij kan wél een bordercolлие houden én hij mag binnenkort, wanneer de oude schaapherder met pensioen gaat, in dat schattige witte boerderijtje wonen op deze sprookjesachtig mooie plek.

Het tweede monument dat ik bezocht was de Wegerifvilla bij Beekbergen. Misschien wil niet iedereen ruilen met de schaapherder (ik wel), maar ik kan me niet voorstellen dat iemand niet zou willen wonen in dit prachtige

huis. Dit is het soort huis met tuin waarover je fotoreportages ziet in chique, glossy tijdschriften. De houten details binnen zoals de deuren en de gebeitelde plafondbalken waren heel erg mooi en het uitzicht vanuit de serre naar de achtertuin was perfect. De eigenaren ontvingen een hele stroom nieuwsgierigen. Geduldig beantwoordden ze vele vragen. Deze mensen ontbreekt het blijkbaar niet aan energie. Bij het opknappen van het huis, waar ze nu 17 jaar wonen, zijn ook kosten noch moeite gespaard. Het is moeilijk voor de stellen dat de paneeldeuren betimmerd waren met platen. De eigenaresse liet me nog een grappig detail zien: de wc is net een troontje. Een grapje van een van de vorige eigenaren. Op de eettafel in de serre, met de typische Wegerif vensterbankjes, lagen oude foto's en kopieën van de bouwtekening tentoongespreid. De titel van de bouwtekening was: 'buitenhuis voor een oude dame'. Misschien... denk ik dan, ooit, als ik een oude dame ben...

Elise Meetsma

COLOFON

Bestuur

Voorzitter

Harro Frieling
tel. 055-355 72 47
06-51382111

e-mail:
frieling@apeldoornsemonumenten.nl

Secretaris

Hans van de Water
tel. 06-53187645
e-mail:

info@ apeldoornsemonumenten.nl

Penningmeester

Henk Bast
tel. 055-521 84 05
e-mail:

bast@ apeldoornsemonumenten.nl

Leden

Jan Cobelens
Huub Thomas
Quirine Lensvelt-Ruys
Barbara Visser-Fijn van Draat

Adviseurs

Dhr. W.F. Bijloo
Mevr. F. Bruns
Dhr. W. Kroon
Mevr. J. Thomas
Dhr. H.A.M. Ummels

Commissie historisch onderzoek

Frederik Erens
Willem Ormel
Huub Thomas

Contact

Stichting Apeldoornse Monumenten
ACEC gebouw
Roggestraat 44
7311 CD Apeldoorn
www.apeldoornsemonumenten.nl

Bankrekening

Rek.nr. Rabobank: 39.34.36.772
t.n.v. penningmeester SAM
minimumdonatie € 25,-

SAM-Kroniek

is een uitgave van de
Stichting Apeldoornse Monumenten
Voor donateurs gratis
Losse nummers € 2,-

Redactie

Fer de Deken
Peter de Vries
Lay-out
Peter de Vries

Redactieadres

Koninginnelaan 30
7315 BS Apeldoorn
tel.: 06-29517558
e-mail: pegamail25@gmail.com

Druk

AFORMA drukkerij

Stichting Apeldoornse Monumenten

SAM, opgericht in 1987, stelt zich ten doel: het bewaken van het gebouwde architectonisch cultureel erfgoed in de gemeente Apeldoorn.

SAM tracht meer begrip te kweken voor de waarde en het behoud van monumenten in de gemeente Apeldoorn.

SAM verzorgt twee maal per jaar een donateursbijeenkomst met een lezing en/of excursie m.b.t. een monumententhema.

SAM geeft vier maal per jaar de SAM-Kroniek uit, zo nodig tussentijds aangevuld met SAM-Nieuwsbrieven voor actuele informatie.

SAM organiseert de jaarlijkse Open Monumentendag in Apeldoorn en neemt deel aan diverse andere culturele activiteiten.

SAM kent tweejaarlijks een prijs toe aan iemand die zich positief heeft weten te onderscheiden in de zorg voor een monumentaal project.

SAM verzorgt ook tweejaarlijks een Restauratie Adoptie Project.

SAM wil eigenaren van monumenten zoveel mogelijk ondersteunen en van advies dienen.

SAM streeft naar samenwerking met de gemeente, culturele instellingen en andere bij monumenten(zorg) betrokkenen.

SAM ziet zich graag gesteund door donateurs, die er aan willen meewerken dat Apeldoorn een aantrekkelijke stad blijft, met behoud van het culturele verleden.

SAM streeft naar een groot draagvlak om haar doelstellingen te ondersteunen.

